

YENİ NESİL ÖĞRETMEN

Editörler

Prof. Dr. Hülya GÜLAY OGELMAN

Doç. Dr. Seda SARAÇ

Yrd. Doç. Dr. Dervişe AMCA TOKLU

...Geleceğin Fikirleri...

YENİ NESİL ÖĞRETMEN

Editörler

Hülya GÜLAY OGELMAN - Seda SARAÇ Dervişe AMCA TOKLU

ISBN: 978-605-7523-61-7

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı & Mizanpaj Sadık HANGÜL

- Baskı:** Ankara | Mayıs, 2021
- Baskı:** Ankara | Ekim, 2021
- Baskı:** Ankara | Nisan, 2023

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetekyayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

Baskı: Bizim Dijital Matbaa

Ostim, Serhad Mah. Uzay Çağı Cad. 1128. Sk. No:6, Yenimahalle/Ankara

Tel: 444 9 296

Matbaa Sertifika No: 41356

YENİ NESİL ÖĞRETMEN

Editörler

Prof. Dr. Hülya GÜLAY OGELMAN

Doç. Dr. Seda SARAÇ

Yrd. Doç. Dr. Dervişe AMCA TOKLU

Editörler:

Prof. Dr. Hülya GÜLAY OGELMAN, *Sinop Üniversitesi*, 0000-0002-4245-0208

Doç. Dr. Seda SARAÇ, *Bahçeşehir Üniversitesi*, 0000-0002-4598-4029

Yrd. Doç. Dr. Dervişe AMCA TOKLU, *Yakın Doğu Üniversitesi*, 0000-0003-2336-1741

Bölüm 1: Sürdürülebilir Kalkınma için Lider Öğretmen

Prof. Dr. Şirin KARADENİZ, *Bahçeşehir Üniversitesi*, 0000-0002-1932-0691

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet AYDEMİR, *MLA College*, 0000-0002-0615-4495

Bölüm: 2 Akran İlişkilerini Geliştiren Öğretmen

Prof. Dr. Hülya GÜLAY OGELMAN, *Sinop Üniversitesi*, 0000-0002-4245-0208

Bölüm 3: Etkili İletişimci Öğretmen

Dr. Merve ŞEPİTÇİ SARIBAŞ, 0000-0001-6969-7203

Prof. Dr. Gülümser GÜLTEKİN AKDUMAN, *Gazi Üniversitesi*, 0000-0003-2965-7017

Bölüm 4: Gelişim Zihniyet Yapısına Sahip Öğretmen

Doç. Dr. Seda SARAÇ, *Bahçeşehir Üniversitesi*, 0000-0002-4598-4029

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba ABANOZ, *Ankara Üniversitesi*, 0000-0001-8905-4002

Bölüm 5: Fark'anda (Mindful) Öğretmen

Prof. Dr. R. Bilge UZUN, *Bahçeşehir Üniversitesi*, 0000-0001-6107-7384

Uzm. Özen YAZGAN, *Bahçeşehir Koleji*, 0000-0002-5770-4012

Bölüm 6: STEM Lider Öğretmen

Dr. Öğr. Üyesi Defne YABAŞ, *Bahçeşehir Üniversitesi*, 0000-0001-5575-510X

Prof. Dr. M. Sencer ÇORLU, *Bahçeşehir Üniversitesi*, 0000-0002-1741-028X

Bölüm 7: Kültüre Duyarlı Öğretmen

Prof. Dr. Erol DURAN, *Uşak Üniversitesi*, 0000-0001-7581-3821

Dr. Nesime ERTAN ÖZEN, *Milli Eğitim Bakanlığı*, 0000-0002-9811-4916

Bölüm 8: Tasarımcı Öğretmen

Doç. Dr. Nihal YURTSEVEN, *Bahçeşehir Üniversitesi*, 0000-0002-1338-4467

Bölüm 9: Lider Öğretmen

Doç. Dr. Seher ÇETİNKAYA, *Ordu Üniversitesi*, 0000-0002-1330-106X

Prof. Dr. Neslihan DURMUŞOĞLU SALTALI, *Necmettin Erbakan Üniversitesi*, 0000-0002-6912-7080

Bölüm 10: Travmaya Duyarlı Öğretmen

Prof. Dr. Özlem KARAIRMAK, *Bahçeşehir Üniversitesi*, 0000-0001-6101-4463

Dr. Ece GÖKMENOĞLU, *Milli Eğitim Bakanlığı*, 0000-0002-5184-9739

Bölümler ve Yazarlar

Bölüm 11: Eğitim Hukukunu Bilen Öğretmen

Dr. Betül TARHAN, *University of Georgia*, 0000-0002-6339-1876

Bölüm 12: Dijital Okuryazar Öğretmen

Dr. Öğr. Üyesi Ergün AKGÜN, *Bahçeşehir Üniversitesi*, 0000-0002-7271-6900

Dr. Güneş AKÇA, *Bahçeşehir Üniversitesi*, 0000-0001-8390-6251

Bölüm 13: Araştırmacı Öğretmen

Dr. Öğr. Üyesi Döndü ÖZDEMİR ÖZDEN, *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi*, 0000-0002-0784-2206

Doç. Dr. Muhammet ÖZDEN, *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi*, 0000-0003-4325-0803

Doç. Dr. Metin DEMİR, *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi*, 0000-0001-9223-7811

Bölüm 14: Öğrenmede Öz Düzenlemeyi Destekleyen Öğretmen

Doç. Dr. Seda SARAÇ, *Bahçeşehir Üniversitesi*, 0000-0002-4598-4029

Bölüm 15: Oyun Dostu Öğretmen

Doç. Dr. Yavuz SAMUR, *Bahçeşehir Üniversitesi*, 0000-0003-4269-7099

Dr. Zeynep CÖMERT, *Bahçeşehir Üniversitesi*, 0000-0002-1841-4194

Öğr. Gör. Sultan EDİP, *Türk-Alman Üniversitesi*, 0000-0002-5748-7951

Bölüm 16: Veri Okuryazarı Öğretmen

Öğr. Gör. Sultan EDİP, *Türk-Alman Üniversitesi*, 0000-0002-5748-7951

Dr. Zeynep CÖMERT, *Bahçeşehir Üniversitesi*, 0000-0002-1841-4194

Bölüm 17: Merak Eden Öğretmen

Dr. Öğr. Üyesi Gürsu AŞIK, *Bahçeşehir Üniversitesi*, 0000-0003-2004-8856

Uzm. Gupse TEMUR, 0000-0002-0475-442X

Bölüm 18: Çevre Dostu Öğretmen

Prof. Dr. Alev ÖNDER, *Bahçeşehir Üniversitesi*, 0000-0002-2736-4600

Uzm. Merve TEZEL, *Milli Eğitim Bakanlığı*, 0000-0001-6816-6144

Bölüm 19: Demokratik Öğretmen

Dr. Nazife KOYUTÜRK KOÇER, *Milli Eğitim Bakanlığı*, 0000-0002-2812-6380

Prof. Dr. Gülümser GÜLTEKİN AKDUMAN, *Gazi Üniversitesi*, 0000-0003-2965-7017

Bölüm 20: Farklılaştırın Öğretmen

Dr. Serkan DEMİR, *Beşiktaş Bilim ve Sanat Merkezi*, 0000-0002-2331-9861

Bölüm 21: Yaratıcılığı Destekleyen Öğretmen

Doç. Dr. Serpil PEKDOĞAN, *İnönü Üniversitesi*, 0000-0003-0027-3001

Bölüm 22: Profesyonel Öğrenme Topluluklarının Bir Parçası Olarak Öğretmen

Uzm. Mine TÜRKMEN, *Bahçeşehir Koleji*, 0000-0003-4464-3553

Doç. Dr. Nihal YURTSEVEN, *Bahçeşehir Üniversitesi*, 0000-0002-1338-4467

Bölüm 23: Uzaktan Eğitimde Yetkin Öğretmen

Dr. Öğr. Üyesi Ergün AKGÜN, *Bahçeşehir Üniversitesi*, 0000-0002-7271-6900

Bölüm 24: Sistem Düşünürü Öğretmen

Doç. Dr. Hasret NUHOĞLU, *Maltepe Üniversitesi*, 0000-0002-9985-4203

Uzm. Meltem CEYLAN ALİBEYOĞLU, *Darüşşafaka Eğitim Kurumları*, 0000-0001-7657-4236

Emre GÖKTEPE, *Sistem Düşünce Derneği*, 0000-0001-5994-0206

*Başöğretmen Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK başta olmak üzere
tüm öğretmenlerimize...*

ÖNSÖZ

“Eserinin üzerinde imzası olmayan yegâne sanatkâr öğretmendir.”

Gazi Mustafa Kemal Atatürk

Öğretmenlik yeryüzündeki en kutsal mesleklerden biridir. Öğretmenlerin aldığı sorumlulukların çok ve çeşitli oluşu, insan eğitmenin zorluğu, çalışma şartları gibi birçok unsurdan kaynaklı olarak öğretmenler adeta sekiz kollu ahtapotlara benzemektedir. Yaşanan sosyo-kültürel değişimler, teknolojinin eğitimde daha yaygın kullanımı başta olmak üzere çeşitli değişimler ve bu değişimlerin yansımaları, öğretmenlerin görevlerini, sorumluluklarını, yeterliliklerini yeniden yeniden düşünmeyi gerektirmektedir. “Yeni Nesil Öğretmen” isimli bu kitap, öğretmenlik mesleğiyle ilgili yeniden düşünme sürecinin bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Kitapta, yeni nesil öğretmenlik kavramı, sürdürülebilir kalkınma, akran ilişkileri, etkili iletişim, gelişim zihniyet yapısı, fark’anda (Mindful), STEM, kültüre duyarlılık, tasarımcılık, liderlik, travmaya duyarlılık, eğitim hukuku, dijital okuryazarlık, araştırmacılık, öz düzenleme, oyun, veri okur yazarlığı, merak, çevre, demokratik olma, farklılaştırma, yaratıcılık, profesyonel öğrenme toplulukları, uzaktan eğitim ve sistem düşünürlüğü konu başlıkları bağlamında ele alınmıştır. Kitaptaki her bölüm, konu ile ilgili önemli yayınlara imza atmış, çeşitli üniversitelerde ve okullarda, bilim ve sanat merkezinde görev yapan alan uzmanları tarafından kaleme alınmıştır. Yazarlar içinde deneyimli akademisyenlerin yanı sıra akademik kariyerine devam eden öğretmenlerin de yer alması, kitabın konusu olan “yeni nesil öğretmen” kavramıyla da örtüşmektedir. Yazar ekibine emeklerinden, katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

“Yeni Nesil Öğretmen” isimli kitabın okul öncesi ve ilkokul başta olmak üzere tüm kademelerdeki öğretmenlere, öğretmen adaylarına ve araştırmacılara katkılar sağlamasını ümit ediyoruz. Kitabın hazırlanmasında Vizetek Yayıncılık’tan Ferit RESULOĞULLARI başta olmak üzere emeği geçen tüm yayınevi çalışanlarına da teşekkür ederiz.

Editörler

Prof. Dr. Hülya GÜLAY OGELMAN

Doç. Dr. Seda SARAÇ

Yrd. Doç. Dr. Derviş AMCA TOKLU

Nisan 2021

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ..... ix

BÖLÜM 1: Sürdürülebilir Kalkınma için Lider Öğretmen1

Prof. Dr. Şirin KARADENİZ - Dr. Öğr. Üyesi Ahmet AYDEMİR

Giriş.....1

1. Sürdürülebilirlik..... 2

2. Sürdürülebilir Kalkınma 2

3. Binyıl Kalkınma Hedefleri..... 3

4. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları 4

5. Sürdürülebilir Kalkınmada Güncel Durum14

6. Sürdürülebilirliğin Sağlanmasında Nitelikli Eğitimin Rolü 17

7. Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim 17

8. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nın Ortak Temaları.....19

9. Sürdürülebilirlik Lideri Öğretmenin Yetkinlikleri.....22

10. Sürdürülebilir Kalkınma için Gelişim Kaynakları..... 28

Sonuç 31

Kaynakça 32

Şekil Listesi

Şekil 1. Binyıl Kalkınma Hedefleri 3

Şekil 2. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Temaları..... 3

Şekil 3. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları 4

Şekil 4. Kimseyi Geride Bırakma.....5

Şekil 5. Eylem On Yılı 17

Şekil 6. Eşitlik ve Hakkaniyet..... 20

Şekil 7. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Piramidi..... 21

Şekil 8. ECE Modeli..... 24

Şekil 9. CSCT Modeli..... 27

Şekil 10. KOM-BiNE Modeli..... 28

Şekil 11. Öğrencileri Dünyayı İyileştirmeleri Konusunda Güçlendirmede 13 Adım.30

BÖLÜM 2: Akran İlişkilerini Geliştiren Öğretmen..... 33

Prof. Dr. Hülya GÜLAY OĞELMAN

Giriş..... 33

1. Akranların Önemi..... 34

2. Akran İlişkilerini Geliştirmek..... 34

2. 1. Bakış açısı 34

2. 2. Çocukları bütünsel olarak ve akran ilişkileri açısından tanımak.....	35
2. 3. Öz değerlendirme	37
2. 4. Mesleki etik.....	38
2. 5. Model olma	39
2. 6. Öğretmen-çocuk ilişkisi.....	39
2. 7. Devamlılık-kapsayıcılık.....	39
2. 8. Önleyici, koruyucu bir yaklaşım.....	40
2. 9. Sınıf yönetimi.....	40
2. 10. İşbirliği	41
2. 11. Özel durumlarda akran ilişkilerini desteklemek.....	41
2. 12. Etkinlikler / programlar.....	43
2. 13. Akran desteği	43
3. Akran İlişkilerini Geliştirmeye Yönelik Etkinlik Örnekleri.....	44
4. Konu ile İlgili Yararlanılabilecek Kaynaklar	48
Sonuç	49
Kaynakça.....	51

Şekil Listesi

Şekil 1. Akran İlişkilerini Geliştirmenin Temel Unsurları.....	50
--	----

BÖLÜM 3: Etkili İletişimci Öğretmen

Dr. Merve ŞEPİTCİ SARIBAŞ - Prof. Dr. Gülümser GÜLTEKİN AKDUMAN

Giriş.....	53
1. Etkili İletişim Kavramı	54
2. Etkili İletişimin Amacı ve Önemi	56
3. Eğitim Ortamlarında İletişimin Öğeleri	57
4. Etkili İletişim İçin Gerekli Olan Unsurlar	60
4. 1. Algı	61
4. 2. Sözsüz iletişim.....	61
4. 3. Etkili konuşma	65
4. 4. Etkili dinleme	66
4. 5. Kendini açma.....	67
4. 6. Empati	68
5. Etkili İletişimin Süreçleri	69
6. Etkili İletişim Sürecine Engel Olan Etmenler	70
7. Kamera Karşısında Etkili İletişim.....	72
8. Etkili İletişimci Öğretmen ve Çocuk İlişkisi	74

9. Etkili İletişimci Öğretmen ve Ebeveyn İlişkisi	77
10. Etkili İletişimci Öğretmen ve Yönetici İlişkisi	77
Sonuç	78
Kaynakça	80

Şekil ve Tablo Listesi

Şekil 1. İletişimin Öğeleri.....	57
Tablo 1. Sözsüz İletişim Yolları, Sözsüz İletişim Yollarının Anlamları ve Sözsüz İletişim Yollarına Dair Bazı Öneriler.....	62
Tablo 2. İletişim Engelleri ve İletişim Engellerini Azaltmaya Yönelik Bazı Öneriler.....	70
Tablo 3. Kamera Karşısındayken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar ve Öneriler.....	74

BÖLÜM 4: Gelişim Zihniyet Yapısına Sahip Öğretmen

Doç. Dr. Seda SARAÇ - Dr. Öğr. Üyesi Tuğba ABANOZ

Giriş.....	85
1. Zihniyet Yapısı Nedir?	86
2. Zihniyet Yapısı Türleri: Sabit Zihniyet ve Gelişim Zihniyet Yapısı	86
3. Zihniyet Yapıları ve Eğitim.....	87
4. Gelişim Zihniyet Yapısına Sahip Öğretmen.....	89
4.1. Gelişim zihniyet yapısını destekleyen öğretmen	91
4.1.1. Öğrenenleri beyin gelişimi ve nöroplastisite konusunda bilgilendirmek.....	91
4.1.2. Hataları ve başarısızlıkları normalleştirmek.....	92
4.1.3. Geribildirim verirken doğru dili kullanmak.....	94
Sonuç	95
Kaynakça	97

Tablo Listesi

Tablo 1. Gelişim Zihniyet Yapısı ve Sabit Zihniyet Yapısına Sahip Kişilerin Özellikleri	87
Tablo 2. Sabit Zihniyet Yapısına ve Gelişim Zihniyet Yapısına Sahip Öğretmenlerin Özellikleri.....	90
Tablo 3. Sabit Zihniyet Yapısını ve Gelişim Zihniyet Yapısını Destekleyen Geribildirim Örnekleri	95

BÖLÜM 5: Fark'anda (Mindful) Öğretmen

Prof. Dr. R. Bilge UZUN - Uzm. Özen YAZGAN

Giriş.....	99
1. Fark'andalık Nedir?.....	100
2. Fark'andalık Gelişimi ve Tarihçesi	102
3. Beyin ve Fark'andalık	102

4. Eğitimde Fark'andalık Uygulamaları.....	103
5. Fark'anda Öğretmen Olmak.....	106
6. Öğretmenler için Fark'andalık Pratiği Geliştirmek.....	107
7. Sınıf Yönetimi ve Fark'andalık.....	108
8. Çocuklara Fark'anda Olmayı Anlatmak.....	109
9. Çocuklarda Fark'andalık Uygulamalarının Etkileri.....	110
10. Çocuklar için Fark'andalık Uygulamaları.....	111
10.1. Fark'anda Nefes.....	111
10.2. Fark'anda Dinleme.....	112
10.3. Beden Tarama.....	113
10.4. Fark'anda Yürüme.....	114
10.5. Fark'anda Görme.....	114
10.6. Fark'anda Düşünceler.....	115
Sonuç.....	116
Kaynakça.....	117

Tablo Listesi

Tablo 1. Çocuk ve Gençler için Fark'andalık Programları.....	104
--	-----

BÖLÜM 6: STEM Lider Öğretmen..... 119

Dr. Öğr. Üyesi Defne YABAŞ - Prof. Dr. M. Sencer ÇORLU

Giriş.....	119
1. STEM: Fen Bilimleri, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik (FeTeMM) Eğitimi.....	120
2. Türkiye'de STEM Eğitimi.....	123
3. STEM: Bütünleşik Öğretmenlik Çerçevesi.....	125
4. Bütünleşik Öğretmenlik Bilgi ve Becerileri Projesi.....	130
4.1. STEM lider öğretmen mesleki gelişim programı.....	132
4.2. Erken STEM müfredat geliştirme programı.....	134
4.3. Genç STEM araştırmacı ve uygulayıcıları programı.....	136
4.4. Projenin özgün değeri ve yaygın etkisi.....	136
5. LabStar: Eğitimciler ile Mühendisler İşbirliğinde bir Ar-Ge Ürünü.....	137
Sonuç.....	137
Kaynakça.....	139

Şekil Listesi

Şekil 1. STEM: Bütünleşik Öğretmenlik Çerçevesi.....	126
Şekil 2. STEM Çemgisi.....	130
Şekil 3. STEM Lider Öğretmen Mesleki Gelişim Programı.....	133
Şekil 4. Erken STEM Bütünleşik Öğretmenlik Çerçevesi.....	134

BÖLÜM 7: Kültüre Duyarlı Öğretmen143

Prof. Dr. Erol DURAN - Dr. Nesime ERTAN ÖZEN

Giriş.....	143
1. Kültür.....	144
1.1. Kültür türleri	145
1.1.1. Uluslararası kültür.....	145
1.1.2. Millî kültür	146
1.1.3. Toplumdaki farklı kültürler.....	147
2. Kültür ve Öğretmen.....	148
2.1. Uluslararası kültüre duyarlı öğretmen.....	149
2.2. Millî kültüre duyarlı öğretmen.....	151
2.3. Toplumdaki farklı kültürlere duyarlı öğretmen	151
3. Öğretmenler İçin Uygulama Önerileri ve Etkinlik Örnekleri.....	152
3.1. Etkinlik örnekleri.....	154
Sonuç	158
Kaynakça	160

Şekil ve Tablo Listesi

Şekil 1. Kültür ve Eğitim-Kültür ve Öğretmen İlişkisi.....	149
Tablo 1. Kültüre Duyarlı Öğretmen Özellikleri	150
Şekil 2. Öğretmenlerin Kültüre Duyarlı Bir Eğitim Yapabilmeleri İçin Öneriler ve Stratejiler.....	153
Tablo 2. Kültüre Duyarlı Bir Sınıf Ortamı Oluşturmak İçin Yapılabilecek Etkinlikler ve Uygulamalar	154

BÖLÜM 8: Tasarımcı Öğretmen.....163

Doç. Dr. Nihal YURTSEVEN

Giriş.....	163
1. Tasarımcı Öğretmen Kavramına Genel Bakış	164
2. Tasarımcı Öğretmen Yeterlikleri	166
2.1. Öğretimi kurgulama	166
2.2. Etkili öğretim	168
2.3. Meslektaş iş birliği.....	174
3. Tasarımcı Öğretmene Yolculuk Sürecinde 10 Önemli Adım.....	176
Sonuç	179
Kaynakça	180

Şekil ve Tablo Listesi

Şekil 1. Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörler.....	166
Şekil 2. Mesleki Öğrenme Toplulukları ve Öğretim Kalitesi.....	175

BÖLÜM 9: Lider Öğretmen	183
<i>Doç. Dr. Seher ÇETİNKAYA - Prof. Dr. Neslihan DURMUŞOĞLU SALTALI</i>	
Giriş.....	183
1. Liderliğin Tanımı	183
2. Liderlik Stilleri	184
3. Lider Öğretmenliğin Tanımı	186
4. Neden Lider Öğretmenlik?.....	187
5. Lider Öğretmenin Özellikleri.....	188
6. Lider Öğretmenlerin Kullandıkları Stratejiler.....	189
7. Lider Öğretmenin Rollerini.....	190
8. Lider Öğretmenliğin Önündeki Engeller.....	193
9. Lider Öğretmenliğin Faydaları.....	195
10. Lider Öğretmenliğin Geliştirilmesi.....	196
Sonuç	198
Kaynakça.....	199

BÖLÜM 10: Travmaya Duyarlı Okul ve Öğretmen	203
<i>Prof. Dr. Özlem KARAIRMAK - Dr. Ece GÖKMENOĞLU</i>	
Giriş.....	203
1. Travma ve Travmatik Etki	205
2. Travmaya Duyarlı Sistemin Ortaya Çıkışı.....	210
3. Okul Ortamında Öne Çıkan İki Temel Psikolojik İhtiyaç: Ait ve Güvende Hissetme..	212
4. Travmaya Duyarlı Okul	213
5. Travmaya Duyarlı Okul Sisteminin Temel Bileşeni: Travmaya Duyarlı Sınıf ...	217
6. Travmaya Duyarlı Öğretmen	221
Kaynakça.....	227

Şekil Listesi

Şekil 1. Otonom Sinir Sistemine Bağlı Fizyolojik Tepkiler	207
Şekil 2. Travmatik Etki, Travmatik Risk ve Olası Tetikleyiciler.....	209
Şekil 3. Çocuklarda Gözlemlenen Travmatik Etkiler.....	216
Şekil 4. Travmaya Duyarlı Öğretmen için İpuçları.....	218
Şekil 5. Travmaya Duyarlı Öğretmen Modeli.....	225

BÖLÜM 11: Eğitim Hukukunun Önemini Bilen Öğretmen233

Dr. Betül TARHAN

Giriş.....	233
1. Hukukun Kaynakları.....	236
1.1. Türk hukuk sistemi	236
1.2. Yazılı hukuk.....	237
1.3. Gelenek hukuku (Örf ve Âdet Hukuku)	238
1.4. İçtihat hukuku (Yargısal İçtihat).....	238
1.5. Bilimsel içtihat.....	238
2. Çocukların Hakları.....	239
2.1. Çocukların suçtan korunması ve ıslahı	240
3. Veli Kavramı ve Hakkı.....	241
3.1. Öğrenci velisi.....	242
4. Öğretmenlerin Hakları.....	243
5. Eğitim Yöneticilerinin Hakları ve Sorumlulukları	245
Sonuç	246
Kaynakça	247

BÖLÜM 12: Dijital Okuryazar Öğretmen 249

Dr. Öğr. Üyesi Ergün AKGÜN - Dr. Güneş AKÇA

Giriş.....	249
1. Dijital Okuryazarlık Nedir?.....	250
1.1. Dijital okuryazarlık becerileri.....	251
1.2. Dijital okuryazarlığın temelleri ve diğer okuryazarlıklarla ilişkisi.....	252
2. Öğretmenler için Dijital Okuryazarlık.....	254
2.1. Dijital platformda etkili arama stratejileri.....	254
2.1.1. Arama motorları.....	254
2.1.2. Arama stratejileri.....	256
2.2. Etkili dijital iletişim	257
2.2.2. Dijital ortamda etkili yazılı iletişim kurma.....	259
2.2.3. Etkili video konferans görüşmesi yapma.....	260
2.3. Dijital güvenlik ve gizlilik	261
2.4. Dijital etik	262
2.5. Siber zorbalık	263
2.6. Dijital sağlık.....	264
3. Örnek Olay, Etkinlik ve Uygulama Önerileri	264
3.1. Etkili arama stratejileri.....	264

3.2. Etkili dijital iletişim.....	265
3.3. Dijital güvenlik ve gizlilik	265
3.4. Dijital etik.....	265
3.5. Siber zorbalık.....	265
3.6. Dijital sağlık.....	266
4. Öğretmenler için Dijital Araç ve Kaynak Önerileri.....	266
5. Profesyonel Mesleki Gelişim Önerileri.....	268
Sonuç	269
Kaynakça	270

Şekil ve Tablo Listesi

Şekil 1. Dijital okuryazar	250
Tablo 1. Dijital Okuryazarlığın Temel Unsurları.....	251
Şekil 2. Dijital Okuryazarlık ve Diğer Okuryazarlıklar İle İlişkileri.....	252
Tablo 2. Arama Motorları ve Özellikleri.....	255
Şekil 3. İletişim Süreci	257
Şekil 4. Örnek Kamera Görüş Alanı.....	261
Şekil 5. Güvenli Site Örneği.....	261
Şekil 6. Dijital Etik Kuralları	262

BÖLÜM 13: Araştırmacı Öğretmen.....

Dr. Öğr. Üyesi Döndü ÖZDEMİR ÖZDEN - Doç. Dr. Muhammet ÖZDEN

Doç. Dr. Metin DEMİR

Giriş.....	271
1. Araştırmacı Öğretmen.....	272
1.1. Eylem araştırması	274
1.2. Bireysel araştırma.....	276
1.3. Anlatı araştırması.....	278
1.4. Durum çalışması	279
2. Araştırma Süreci	282
3. Neden Araştırmacı Öğretmen Eğitimi?.....	286
Sonuç	287
Kaynakça	289

Şekil ve Tablo Listesi

Tablo 1. Araştırmacı Öğretmenlerin Kullandıkları Yöntemlerinin Karşılaştırılması... 281	
Şekil 1. Araştırma Döngüsü	283

BÖLÜM 14: Öğrenmede Öz Düzenlemeyi Destekleyen Öğretmen 293

Doç. Dr. Seda SARAC

Giriş.....	293
1. Öz Düzenleme.....	294
2. Öğrenmede Öz Düzenleme	294
2.1. Ön Düşünme	295
2.2. Performans.....	297
2.3. Öz Yansıtma.....	297
3. Öğrenmede Öz Düzenleme Becerilerinin Desteklenmesi.....	298
4. Öğrenmede Öz Düzenleme Becerilerini Destekleyen Öğretmen	300
4.1. Öğrencilerin amaca yönelik öğrenmelerini desteklemek.....	300
4.2. Öğrencilerin başarabileceklerine inanmalarını sağlamak	301
4.3. Öğrencilerin öğrenme stratejileri repertuarlarını geliştirmek.....	302
4.4. Öğrencilerin kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu almalarını sağlamak..	302
5. Öğretmenin Öz düzenleme Becerileri.....	303
Sonuç	304
Kaynakça	306

Şekil ve Tablo Listesi

Şekil 1. Öğrenmede Öz Düzenleme Döngüsü.....	295
Tablo 1. Öz Düzenleme Becerileri Yüksek ve Düşük Olan Öğrenciler Karşılaştırılması.....	299
Tablo 2. Öz Düzenleme Becerilerini Destekleyen Öğretmen Davranışları.....	303
Tablo 3. Öz Düzenleme Becerileri Yüksek Olan Öğretmenlerin Özellikleri...	304

BÖLÜM 15: Oyun Dostu Öğretmen..... 311

Doç. Dr. Yavuz SAMUR - Dr. Zeynep CÖMERT - Öğr. Gör. Sultan EDİP

Giriş.....	311
1. Oyun, Oyunun Eğitimdeki Yeri ve Önemi	312
2. Oyun Dostu Öğretmen.....	313
2.1. Oyun dostu öğretmenin önemi	314
2.2. Oyun dostu öğretmenin bileşenleri	314
2.2.1 Yaratıcı olmak	314
2.2.2. Hayat boyu öğrenmeyi sürdürmek	315
2.2.3. Öğrendiklerini paylaşmak	316
2.2.4. Devinim olmak	317
2.3. Nasıl oyun dostu öğretmen olunur?	317

3. Oyun Dostu Öğretmenin Süper Güçleri	319
3.1. Oyun tasarlama gücü	320
3.2. Oyun uyarlama gücü.....	322
3.3. Oyunlaştırma gücü.....	323
3.4. Dijital güçleri	326
4. Oyun Dostu Öğretmenlere Öneriler.....	326
Sonuç	327
Kaynakça.....	328

Şekil Listesi

Şekil 1. Oyun Dostu Öğretmen'in bileşenleri.....	314
Şekil 2. Oyun Dostu Öğretmen Olma Aşamaları.....	318
Şekil 3. Oyunun Sınıftaki Yeri.....	319
Şekil 4. (OTAM) Oyun Tasarımı Anahtar Modeli (Özkan, 2018).....	321
Şekil 5. Oyun ve Oyunlaştırmanın Karşılaştırılması.....	323
Şekil 6. On Adımda Eğitimde Oyunlaştırma (Samur ve Cömert, 2019).....	325

BÖLÜM 16: Veri Okuryazarı Öğretmen..... 331

Öğr. Gör. Sultan EDİP - Dr. Zeynep CÖMERT

Giriş.....	331
1. Veri Okuryazarlığı	332
1.1. Veri okuryazarlığı'nda konseptler ve ilgili beceriler	333
1.1.1. Veri tabanına giriş.....	333
1.1.2. Veriyi anlama.....	333
1.1.3. Veriyi yorumlama.....	334
1.1.4. Veriyi Kullanma	335
2. Eğitimciler İçin Veri Okuryazarlığı.....	335
2.1. Veri okuryazarı öğretmenin öğretim sürecinde yapabilecekleri.....	339
2.1.1. Veri temelli öğrenci gelişim takibi	339
2.1.2. Veriye dayalı ölçme-değerlendirme ve hedef belirleme.....	340
2.1.3. Veriye dayalı başarı tahmini.....	341
2.1.4. Ders planı revize etme.....	342
3. Örnek Olay, Etkinlik ve Uygulama Önerileri	342
3.1. Veri temelli öğrenci gelişim takibi	342
3.2. Veriye dayalı ölçme-değerlendirme ve hedef belirleme üzerine öneriler..	343
3.3. Veriye dayalı başarı tahmini üzerine öneriler.....	345
3.4. Ders planı revize etme üzerine öneriler.....	346
4. Öğrenci Gelişimini Takip Etmeye Yönelik Web 2.0 Araçları.....	346

5. Ders Etkinliği Hazırlamaya Yönelik Web 2.0 Araçlar	347
6. Profesyonel Mesleki Gelişim Önerileri.....	348
Sonuç	348
Kaynakça	350

Şekil ve Tablo Listesi

Şekil 1. Veri Okuryazarlığı, İstatistik Okuryazarlığı, Bilgi Okuryazarlığı İlişkisi	332
Şekil 2. Veri Tabanına Giriş Becerileri	333
Şekil 3. Veriyi Anlama Giriş Becerileri	334
Şekil 4. Veriyi Yorumlama Becerileri.....	334
Şekil 5. Veri Kullanımı Becerisi.....	335
Şekil 6. Gummer ve Mandinach'a (2015) göre Veri Okuryazarı Bireyin Yetkinlik ve Yeterlilikleri.....	336
Şekil 7. Veri Okuryazarı Bireyin Yetkinlik ve Yeterliliklerine Dair Örnekler	337
Şekil 8. Öğretmenler İçin Veri Okuryazarlığı.....	338
Tablo 1. 5'li Derecelendirme ile Kazanım Hedeflerinin Puanlandığı ve Öğretmen Yorumlarının Bulunduğu Tablo Örneği	343
Şekil 9. Tablo 1 Verilerinden Elde Edilen Grafik	343
Tablo 2. 1. Sınıf Hayat Bilgisi Dersinin "Teknolojik Araç ve Gereçleri Güvenli Bir Şekilde Kullanır." Kazanımı İçin Rubrik Örneği.....	344
Tablo 3. Sınıf Bazlı Ölçme-Değerlendirme Ve Hedef Belirleme Üzerine Bir Tablo Örneği.....	345

BÖLÜM 17: Merak Eden Öğretmen..... 351

Dr. Öğr. Üyesi Gürsu AŞIK - Uzm. Gupse TEMUR

Giriş.....	351
1. Merak	351
2. Öğrenmeyi Yönlendiren Merak.....	353
3. Merak Uyandıran Öğretmen.....	355
4. Merak için Soru Sorma.....	357
Sonuç	359
Kaynakça	361

Şekil Listesi

Şekil 1. Merak çocuklara farklı ufuklar açar	353
Şekil 2. Merakın dünyasını anlamak, meraklı bir dünya için ilk adımdır.....	356
Şekil 3. "Merak nedir?" sorusuna birinci sınıf öğrencisinin verdiği cevap	358

BÖLÜM 18: Çevre Dostu Öğretmen..... 363

Prof. Dr. Alev ÖNDER - Uzm. Merve TEZEL

Giriş.....	363
1. Çevre Dostu Öğretmen Olmak.....	364
2. Çevre Dostu Öğretmenin İzleyeceği Yol.....	365
2.1. Okul öncesi fiziksel ortamının güvenli olması	366
2.2. Okul öncesi eğitim ortamının sosyal ve psikolojik yönden güvenli olması ..	367
2.3. Çevreyle ilgili değerler çalışması.....	368
2.4. Doğada drama oyunları.....	371
2.5. Doğal çevreyi koruma amaçlı etkinlikler	371
2.6. Dönüşüm konusunda çalışmalar	372
2.7. Grup odasında diğer canlı yaşam örnekleriyle birlikte yaşama	373
2.8. Doğada etkinliklerin planlanması ve uygulanması.....	374
2.9. Alan gezileri.....	376
2.10. Çevre dostu öğretmen ve aile iş birliği.....	377
2.11. Çevre dostu öğretmen sivil toplum örgütleri iş birliği	377
3. Çevre Dostu Öğretmenin Eğitimi	378
Sonuç	379
Kaynakça.....	380

BÖLÜM 19: Demokratik Öğretmen..... 383

Dr. Nazife KOYUTÜRK KOÇER - Prof. Dr. Gülümser GÜLTEKİN AKDUMAN

Giriş.....	383
1. Demokrasi Kavramı	383
1.1. Demokrasinin temel unsurları	384
1.1.1. Özgürlük ve eşitlik.....	384
1.1.2. Siyasal temsil.....	385
1.1.3. Siyasal katılım.....	385
1.1.4. Haklar	386
1.2. Demokratik değerler	386
1.3. Demokratik eğitim.....	387
1.4. Demokratik okul.....	388
1.5. Demokratik sınıf.....	391
2. Demokratik Öğretmen	393
2.1. Demokratik öğretmen tutum ve davranışları	393
2.1.1. Sınıfta özgürlük.....	394
2.1.2. Sınıfta eşitlik ve adalet.....	395

2.1.3. Sınıfta hoşgörü, işbirliği ve dayanışma.....	396
2.1.4. Sınıftaki karar süreçlerine öğrenci katılımı	397
2.2. Demokratik öğretmen ve aile işbirliği	398
3. Türk Eğitim Sisteminde Demokrasinin Yeri ve Önemi	400
Sonuç	401
Kaynakça	402

Şekil Listesi

Şekil 1. Demokratik Sınıflarda Geliştirilmesi Gereken Beceriler.....	392
Şekil 2. Demokratik Öğretmen Davranışları	394

BÖLÜM 20: Farklılaştırıcı Öğretmen..... 407

Dr. Serkan DEMİR

Giriş.....	407
1. Eğitimde Bireysel Farklılıklar	409
2. Bireysel Farklılıklara Yönelik Öğrenme Ortamları Oluşturmak.....	414
3. Farklılaştırıcı Lider Öğretmen Olmak.....	417
4. Ders Öğelerini Farklılaştırma.....	418
Sonuç	424
Kaynakça	425

Şekil ve Tablo Listesi

Tablo 1. Farklılaştırıcı Öğretmenin Özellikleri.....	408
Şekil 1. Farklılaştırıcı Öğretmenlerin Sahip Olması Gereken Özellikler.....	409
Şekil 2. Eğitimde Bireysel Farklılıklar	410
Tablo 2. Alternatif Değerlendirme Yöntemleri	422

BÖLÜM 21: Yaratıcılığı Destekleyen Öğretmen..... 427

Doç. Dr. Serpil PEKDOĞAN

Giriş.....	427
1. Yaratıcılığa Kavramsal Bakış.....	428
2. Yaratıcılık Kuramları.....	428
2.1. Psikoanalitik yaratıcı düşünme kuramı	429
2.2. Gestalt yaratıcı düşünme kuramı.....	429
2.3. Hümanist yaratıcı düşünme kuramı	429
2.4. Çağrışımcı yaratıcı düşünme kuramı	430
2.5. Algısal Yaratıcı Düşünme Kuramı.....	430
3. Faktöryalist (Karmaşık) Yaratıcı Düşünme Kuramı.....	431
3.1. Çevresel yaratıcı düşünme kuramı.....	431

4. Yaratıcılığı Etkileyen Faktörler.....	431
5. Yaratıcı Bireylerin Özellikleri	433
6. Çocuklarda Yaratıcılığın Gelişimi	433
7. Yaratıcı Olarak Öğretmen	435
7.1. Okulların rolü	435
7.2. Öğretmenin rolü	437
8. Yaratıcı Etkinlik Türleri	440
8.1. Problem çözme ve karar verme becerilerini geliştirici etkinlikler	441
8.2. SCAMPER etkinlikleri.....	441
8.3. Bütünleşik etkinlikler	443
8.4. Zihinsel resim yapma	443
8.5. Düşünce matrisi.....	443
Sonuç	444
Kaynakça	445

BÖLÜM 22: Profesyonel Öğrenme Topluluklarının Bir Parçası Olarak Öğretmen 449

Uzm. Mine TÜRKMEN - Doç. Dr. Nihal YURTSEVEN

Giriş.....	449
1. Öğretmenlerin Profesyonel Gelişimi.....	451
2. Profesyonel Öğrenme Topluluklarına Genel Bakış.....	454
2.1. Profesyonel öğrenme toplulukları (PÖT).....	454
2.2. Profesyonel öğrenme topluluklarının özellikleri	457
2.3. Profesyonel öğrenme topluluklarının boyutları/unsurları	458
2.3.1. Paylaşılan ve destekleyici liderlik	458
2.3.2. Paylaşılan ortak değerler ve vizyon	460
2.3.3. İş birlikli öğrenme ve uygulama.....	461
2.3.4. Bireysel uygulamaların paylaşımı.....	461
2.3.5. Destekleyici koşullar (ilişkiler-yapılar)	462
2.4. Profesyonel öğrenme topluluklarının faydaları	463
3. Okullarda Profesyonel Öğrenme Topluluklarının Kurulması.....	464
Sonuç	465
Kaynakça	467

Şekil ve Tablo Listesi

Şekil 1. PÖT Temel Sorular	455
Tablo 1. Etkin PÖT'ün Taşıdığı Üç Temel Varsayım/Özellik ve Odaklandığı Sorular	457
Şekil 2. PÖT'ün Boyutları	458

BÖLÜM 23: Uzaktan Eğitimde Yetkin Öğretmen 471

Dr. Öğr. Üyesi Ergün AKGÜN

Giriş.....	471
1. Uzaktan Eğitim Teknolojileri.....	473
1.1. İçerik yönetim sistemleri ve öğrenme yönetim sistemleri	473
1.2. Video konferans araçları	476
1.3. Kitlesel açık çevrimiçi dersler	480
1.4. Açık eğitim kaynakları	481
2. Uzaktan Eğitimde Ders Tasarımı ve Önerileri.....	481
2.1. ADDIE modeli	482
2.2. ARCS motivasyon modeli.....	483
2.3. Sorgulama topluluğu modeli	484
Sonuç	486
Kaynakça	488

Şekil Listesi

Şekil 1. Uzaktan eğitim ile mekan bağımsız iletişim.....	471
Şekil 2. Eşzamanlı Derslerde Dikkat Edilmesi Gerekenler	479
Şekil 3. ADDIE Modeli Öğretim Tasarımı Aşamaları	481
Şekil 4. ARCS Motivasyon Modeli.....	483
Şekil 5. Sorgulama Topluluğu Modeli	485

BÖLÜM 24: Sistem Düşünürü Öğretmen..... 491

Doç. Dr. Hasret NUHOĞLU - Uzm. Meltem CEYLAN ALİBEYOĞLU - Emre GÖKTEPE

Giriş.....	491
1. Sistem Düşüncesi Nedir?	492
2. Eğitimde Sistem Düşüncesine Neden İhtiyaç Duyulur?	493
3. Eğitimde Sistem Düşüncesi Nasıl Uygulanır?.....	496
3.1. Sistem Düşüncesi Araçları.....	496
3.2. Sistem Düşüncesini Anlamak ve Uygulamak Zor Mudur?.....	499
4. Öğretmen Yeterlikleri Çerçevesinde Sistem Düşünürü Öğretmen	499
4.1. Ulusal Düzeyde Öğretmen Yeterlilikleri ile Sistem Düşüncesi İlişkisi...499	
4.2. Uluslararası Düzeyde Öğretmen Yeterlilikleri ile Sistem Düşüncesi İlişkisi.....	502
5. Sistem Düşüncesi Öğretim Programlarına Nasıl Bir Katkı Sağlar?	504
6. Sistem Düşünürü Öğretmene Uygulama Önerileri	506
7. Sistem Düşüncesi İle Sürdürülebilir Bir Dünya Nasıl Yaratılır?.....	509
Kaynakça	511

Şekil ve Tablo Listesi

Şekil 1. Sistem Düşüncesi Ve Buz Dağı.....	493
Tablo 1. 2015-2020-2025 Yetkinlikleri.....	495
Şekil 2. Osmanlı Devleti Topraklarının Mili Mücadele Boyunca Zaman Boyunca Davranış Haritası ve Grafiği.....	497
Şekil 3. Stok-Akış Diyagramı.....	497
Şekil 4. Stok-Akış Diyagramı Örneği - Nüfus Stoku, Akışları ve Etkenleri.....	498
Şekil 5. Stok-Akış Diyagramı ve Nedensel Döngü Diyagramı Karşılaştırma .	498
Tablo 2. Öğretmenlik Mesleği Temel Yeterlikleri	500
Şekil 6. Başarı-Motivasyon Döngüsü ve Diğer Etkenler.....	502
Tablo 3. Öğretmen Yeterlikleri	503
Şekil 7. Stok Akış Diyagramı Kullanılarak Nedensel Döngü Diyagram Oluşturulması.....	508